

Aangetekend verstuurd

Aan Raad van State
Directie Beleid/sector Ruimtelijke Ontwikkeling
Versterking Markermeerdijken
Uw nummer 210810151/1R1
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Vereniging Oud Hoorn
Onder de Boompjes 22
1621 GG Hoorn
E: info@oudhoorn.nl
W: www.oudhoorn.nl

Onderwerp: ·Aanvulling op ons beroep ten aanzien van Projectplan Waterwet
Versterking Markermeerdijken.
Uw nummer: 210810151/1R1

Hoorn, 20 september 2019

Geachte leden van de Raad van State,

In juni en juli jl. ontvingen wij aangaande ons beroep ten aanzien van het Projectplan Waterwet Versterking Markermeerdijken van uw griffier een zeer grote hoeveelheid informatie en rapporten. De Vereniging Oud Hoorn is een vrijwilligersorganisatie, het heeft ons in de vakantieperiode veel tijd gekost om het dossier met circa 3.000 pagina's te kunnen beoordelen. Bij brief van 2 augustus jl. stelt u ons in de gelegenheid om nadere stukken in te dienen. Wij willen van deze mogelijkheid gebruik maken om onze zienswijze verder toe te lichten op die aspecten die naar onze mening tot nu toe onvoldoende aan de orde zijn geweest of niet zijn begrepen. Daarbij hebben wij pas recent kennis kunnen nemen van, voor ons nieuwe, provinciale richtlijnen die van groot belang zijn bij het beoordelen van het ruimtelijk kader waarbinnen de dijkversterking in Hoorn plaats vindt.

Beeldkwaliteitsplan Westfries Omringdijk

Bij de aanwijzing tot provinciaal monument is m.b.t. de historisch-ruimtelijke betekenis van de Westfries Omringdijk in de redengevende omschrijving o.a. het volgende opgenomen:

Tenslotte heeft de dijk nog historisch-ruimtelijke betekenis als scheiding tussen oud land en de zee en tussen oud en nieuw land, waardoor hij een essentieel deel uitmaakt van het omringende dijklandschap. Dit cultuurlandschap heeft in de loop der tijd in hoge mate invloed uitgeoefend op de huidige uiterlijke verschijningsvorm van verschillende dijkvakken.

Als historische vereniging hechten wij zeer veel waarde aan de monumentale kwaliteit van het Provinciaal monument de Westfries Omringdijk. Voor ons is het Beeldkwaliteitsplan Westfries Omringdijk uit 2009 dan ook nog steeds een leidinggevende richtlijn bij de ontwikkeling van het landschap op en rondom de Omringdijk. Voor de provincie is het een middel om ruimtelijke ambities te beschrijven en functionele en esthetische kwaliteitsnormen vast te leggen. De beeldkwaliteitseisen en -richtlijnen staan als toetsingskader centraal in dit beeldkwaliteitsplan. In onze

bij u ingediende zienswijze zijn we hier niet op ingegaan omdat het beleidsdocument nog steeds rechtsgeldig is. Pas nu bemerken wij dat het Beeldkwaliteitsplan Westfriese Omringdijk geen enkele rol heeft gespeeld bij de toetsing door de Provincie.

Naar onze mening zijn de door de Provincie vastgestelde beleidsbepalende stukken, zoals het op 30 juni 2009 vastgestelde Beeldkwaliteitsplan Westfriese Omringdijk en het document Prachtlandschap Noord-Holland, Leidraad Landschap & Cultuurhistorie nog steeds geldende richtlijnen waar het de functies en de inrichting van het vooroeverproject betreft. In het beleidsdocument Prachtlandschap Noord-Holland, Leidraad Landschap & Cultuurhistorie zijn de ambities en ontwikkelingsprincipes rond de Westfriese Omringdijk onder andere gebaseerd op het Beeldkwaliteitsplan Westfriese Omringdijk uit 2009.

Over het doel van het beeldkwaliteitsplan is de provincie zeer duidelijk:

Het beleid van de provincie is om zijn monumenten te beschermen onder het motto 'behoud door ontwikkeling'. Dit betekent dat nieuwe ontwikkelingen bijdragen aan het behoud en de versterking van de cultuurhistorische en landschappelijke waarde en het karakter van de Westfriese Omringdijk... In dit beeldkwaliteitsplan wordt de dijk benaderd als samenhangende structuur in relatie met zijn omgeving. De dijk wordt daarmee duidelijk in zijn context geplaatst.

Voor zover de provincie stranden in Hoorn wil toestaan is zij mening dat ze kleinschalig en als smalle stroken gerealiseerd zouden moeten worden:

Het water tegen de dijk moet zoveel mogelijk worden behouden. Het verschil in karakter tussen het IJsselmeer en Markermeer moet daarbij herkenbaar blijven. Dit betekent dat wanneer nieuw voorland nodig is deze bij voorkeur kleinschalig en smal blijft. In ieder geval moet het voorland laag en extensief ingericht zijn, daarmee verschillend van de recreatief ingerichte voorlanden langs het IJsselmeer met meer opgaande beplanting. De voorlanden en vooroevers worden open gehouden. Eventuele recreatieve voorzieningen moeten verplaatsbaar zijn, zodat zij na het toeristische seizoen van het voorland verwijderd kunnen worden. ... De beschutte ligging van Hoorn maakt het een geschikte plek voor kleine strandjes langs de dijk. Dit verhoogt het recreatieve gebruik van de dijk. Het is aan te bevelen deze strandjes kleinschalig en als smalle stroken te realiseren zodat de ruimtelijke kwaliteit niet wordt aangetast.

In het beeldkwaliteitsplan stelt de provincie onomwonden dat bij de dijk in Hoorn buitendijkse ontwikkelingen moeten worden voorkomen:

De dijk bij Hoorn ligt op grote delen nog direct aan het water, waardoor hij zeer herkenbaar en aantrekkelijk is. Om dit te behouden moeten buitendijkse ontwikkelingen worden voorkomen.

Het beeldkwaliteitsplan is dermate omvangrijk (80 pagina's) dat wij de meest cruciale teksten uit het beeldkwaliteitsplan Westfriese Omringdijk in relatie tot dit dijkvak (Module 2) hebben samengebracht in Bijlage 1. De integrale tekst van het Beeldkwaliteitsplan Westfriese Omringdijk Advies treft u aan onder Bijlage 2. Bijlage 3 omvat de tekst van Prachtlandschap Noord-Holland, Leidraad Landschap & Cultuurhistorie.

Onze vraag om ontwerpuitgangspunten op een hoger schaalniveau komt dan ook voort uit het grote verschil tussen het voorliggende plan, de wensen van de gemeente en het gelden-

de beeldkwaliteitsplan. Een vraag die aansluit bij de kwalificerende adviezen van de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO) van de provincie Noord-Holland en van de Monumenten en Welstandscommissie van de gemeente Hoorn. Het verbaasde ons dan ook zeer dat deze opvattingen in de rapportage van de STAB onbelicht zijn gebleven.

Negatief advies ARO

Het ontwerp van het strandplan is op 4 oktober 2017 behandeld in de vergadering van Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO) van de provincie Noord-Holland. De kern van het advies van de ARO is als volgt in het verslag van deze vergadering weer gegeven: *De ARO mist een integraal en preciezer landschapsonwerp voor het totaal van parkeren, oeverdijk en strand. Wat nu voorligt, is hooguit een eerste schets, een schema, waarbij alleen het parkeren iets verder is uitgewerkt. De ARO adviseert om het parkeren niet als losse opgave te zien en de rest van het ontwerp voor het stadsstrand naar voren te halen. Een goed ontwerpend onderzoek wordt gemist. ... De ARO vindt dat de gemeente met het stadsstrand goud in handen heeft. Het moet daarom een goed ingerichte plek worden. Kijkend naar de huidige voorstellen moet er nog een grote slag gemaakt worden, zowel in het programma als in de ruimtelijke uitwerking. De ARO kan daarom niet positief adviseren.* De volledige tekst van het advies van ARO is bijgevoegd onder Bijlage 4.

Kritisch advies Monumenten en Welstandscommissie van de gemeente Hoorn

Het Projectplan is voor wat betreft de modules 1, 2 en 3 in september 2017 behandeld door Monumenten en Welstandscommissie van de gemeente Hoorn. Dit heeft geresulteerd in een advies aan het college van Burgemeester en Wethouder van de gemeente Hoorn. M.b.t. het Provinciaal Monument, het stadsstrand en de parkeervoorziening wordt door deze commissie o.a. het volgende opgemerkt:

Hoe dan ook de effecten van de ingreep op de ruimtelijke kwaliteit van het monument zijn groot. De commissie adviseert dan ook om het ontwerp van de vooroever nader te bestuderen waarbij de beleving van een primaire zeevering die nu verloren gaat, toch in enige mate voelbaar blijft. ... Deze beleving en waarden komen nog verder onder druk te staan door de op vooroeverdijk geprojecteerde parkeerterreinen. Op drukke zonnige dagen zal het aanzicht van Hoorn in de zomer verstoord worden door 500 glimmende autodaken. ... De effecten daarvan zullen nog sterker zijn voor de wandelaars op het dijktracé Park-schouwburg – Vissereiland. Helaas is dit aspect, dat ons inziens wezenlijk is, niet behandeld in de MER. De hoogte van de vooroeverdijk is, gezien vanaf het water, het Visserseiland of vanaf de Westerdijk, ontoereikend om de geparkeerde personenauto's volledig aan het zicht te onttrekken. ... De commissie is van mening dat de geparkeerde auto's geen positieve bijdrage leveren aan de beleving van de monumentale dijk, het Hoornse Hop en de stad. Ze adviseert de geparkeerde auto's aan het zicht te onttrekken gezien vanaf het water, het Visserseiland of vanaf de Westerdijk.

De volledige tekst van het advies van de Monumenten en Welstandscommissie van de gemeente Hoorn is bijgevoegd als Bijlage 5.

Onjuist gebruik waterstaatkundig belang

In de “Rapportage cultuurhistorie versterking Markermeerdijken” stelt HHNK, Alliantie Markermeerdijken onder 2.2.1

Redengevende omschrijving Omringdijk van West-Friesland

Sinds 8 maart 1983 is de Westfriese Omringdijk aangewezen als beschermd provinciaal monument. In de beschrijving van de Omringdijk van West-Friesland (Provinciaal Bestuur Noord-Holland, Haarlem, december 1990) wordt benadrukt dat de dijk van monumentaal belang is, maar ook als waterkering op verschillende plaatsen van betekenis is. Beschreven is dat in principe het waterstaatkundig belang prevaleert boven het monumentale. Met de plaatsing op de provinciale monumentenlijst beoogt de provincie tot goede afspraken te komen ingeval ingrijpende veranderingen aan de dijk onvermijdelijk zijn.

Uit bovenstaande blijkt duidelijk dat de Provincie het waterstaatkundig belang van de dijk boven het monumentaal belang stelt. Er is echter nergens vastgelegd dat een dergelijke uitzonderingsbehandeling ook geldt voor de zogenaamde meekoppelprojecten. Wat wij echter willen benadrukken is dat bij het vooroeverproject in Hoorn niet het waterstaatkundig element in het geding is maar het gebruik van deze vooroever als parkeerterrein en het effect dat dit meekoppelproject heeft op de grote monumentale landschappelijke waarde.

In principe zijn wij niet tegen een voorland met een recreatieve bestemming, mits het plan qua ontwerp en inrichting dicht bij het vastgestelde beeldkwaliteitsplan van de Provincie blijft. De aanleg van het strand en van het parkeerterrein wordt mogelijk gemaakt door deze te koppelen aan het vooroeverproject. Zonder de dijkverzwaring zou een dergelijk grootschalige strandontwikkeling naast de monumentale dijk door de provincie nooit zijn toegestaan. Een ingetogen smalle vooroever is echter voldoende als bescherming van de dijk. Dat is ook de basis van het geldende Provinciale beeldkwaliteitsplan.

Discrepantie beeldkwaliteitsplan, ontwerp project en de gemeentelijke ambities

Wij staan bij de inrichting van het stadstrand achter de regels uit het geldende beeldkwaliteitsplan Westfriese Omringdijk. Er is echter een zeer grote discrepantie tussen het beeldkwaliteitsplan, het Projectplan Waterwet Versterking Markeerdijken en de ambities van de gemeente bij het meekoppelproject. Een groot stadsstrand dat beheerst wordt door geparkeerde auto's en een “strandtent” past duidelijk niet binnen de uitgangspunten van de beide Provinciale beleidsdocumenten en doet afbreuk aan de beleving van de monumentaal landschappelijke waarde van het provinciaal monument.

Het vigerende beeldkwaliteitsplan zegt over de beleving van de landschappelijke waarde het volgende:

- *Het water tegen de dijk moet zoveel mogelijk worden behouden. Het verschil in karakter tussen het IJsselmeer en Markermeer moet daarbij herkenbaar blijven. Dit betekent dat wanneer nieuw voorland nodig is deze bij voorkeur kleinschalig en smal blijft. In ieder geval moet het voorland laag en extensief ingericht zijn, daarmee verschillend van de recreatief ingerichte voorlanden langs het IJsselmeer met meer opgaande beplanting.*
- *De voorlanden en vooroevers worden open gehouden. Eventuele recreatieve voorzieningen moeten verplaatsbaar zijn, zodat zij na het toeristische seizoen van het voorland verwijderd kunnen worden.*

De discrepantie tussen het vastgestelde Provinciale beleid en de provinciale en gemeentelijke ambities is dan ook een belangrijk reden dat wij om beleidsuitgangspunten op hoger schaalniveau hebben gevraagd.

Nieuwe ontwerp uitgangspunten noodzakelijk

Ons bestuur is van mening dat indien er een stadsstrand moet komen de Provincie eerst nieuwe ontwerp uitgangspunten, een beeldkwaliteitsplan, zou moeten opstellen, dan wel het vigerende beeldkwaliteitsplan zou moeten respecteren. Het ontwerp van het stadsstrand (met parkeervoorziening) is in zijn basis strijdig met het vastgestelde beleid. De nieuwe ontwerp uitgangspunten moeten aansluiten bij het karakter van de dijk. Komende vanuit de richting Edam is de Galgenbocht het eerste punt waar de bezoeker op de dijk in contact komt met de ruimtelijke beleving van het Markermeer (Hoornse Hop) en het beschermd stadsgezicht van Hoorn. Een emotioneel uitzicht voor de Horinees en een belangrijke toeristische kraal binnen de Westfriese omringdijk. Een belangrijk deel van dit uitzicht dreigt nu verloren te gaan in het visuele geweld van het stadsstrand met de 500 parkeerplaatsen.

Dit uitzicht verdient een goed Provinciaal beeldkwaliteitsplan.

De parkeervoorziening, het beeldkwaliteitsplan en de gemeentelijke ambitie

In het aan ons toegezonden document STAB 1-2 gaat de verweerder op pagina 25 o.a. in op de situering van de parkeervoorziening bij Module 2.

Voor de realisatie van het stadsstrand komen op de kruin van de oeverdijk parkeerplekken. Dit leidt tot een bredere kruin van de oeverdijk.

De onlangs door de gemeente getoonde ontwerpschetsen verschillen sterk met wat de provincie in het voorliggende Projectplan wil mee koppelen. In de onderstaande gemeentelijke impressie worden de parkeerplekken niet meer op de kruin van de oeverdijk gesitueerd, de parkeerplaatsen zijn in rood aangegeven. **Het ontwerp is gebaseerd op een landschapstype van een Nollenlandschap. Een landschapstype dat aan deze kust niet thuis hoort.** De discrepantie tussen parkeervoorziening uit het Projectplan, het beeldkwaliteitsplan en de gemeentelijke ambitie worden nauwelijks aangestipt en is veel te summier voor de impact op het provinciaal monument en de beleving van het Markermeer.

Onze conclusie is dat het beeldkwaliteitsplan duidelijk niet voorziet in een opgave die een dusdanig groot impact heeft op de beleving van de Westfriese Omringdijk, dit zowel vanaf de landzijde als vanaf en over het water. De opgave voor een stadsstrand (met parkeervoorziening) vraagt om aanpassingen en om ontwerpuitgangspunten op een hoger schaal-

niveau die recht doen aan het monument en zijn monumentale omgeving. Een opvatting die aansluit bij de kwalificerende adviezen van de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO) van de provincie Noord-Holland en van de Monumenten en Welstandscommissie van de gemeente Hoorn

Namens het bestuur van Vereniging Oud Hoorn

Jaap van der Hout, voorzitter

Matt Wever secretaris

Bijlagen

Wij hebben beide Provinciale beleidsdocumenten (Beeldkwaliteitsplan Westfriese Omringdijk en het document Prachtlandschap Noord-Holland, Leidraad Landschap & Cultuurhistorie) en het commentaar van de Provinciale ARO commissie en de Gemeentelijke Monumenten en Welstandscommissie als bijlagen bijgevoegd. Tevens hebben wij in bijlage 1 enkele belangrijke teksten uit het beeldkwaliteitsplan Westfriese Omringdijk opgenomen.

- Bijlage 1 Cruciale teksten uit het beeldkwaliteitsplan Westfriese Omringdijk in relatie tot dit dijkvak (Module 2)
- Bijlage 2 Beeldkwaliteitsplan Westfriese Omringdijk Advies
- Bijlage 3 Prachtlandschap Noord-Holland, Leidraad Landschap & Cultuurhistorie
- Bijlage 4 Advies van Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO) van de provincie Noord-Holland
- Bijlage 5 Advies van de Monumenten en Welstandscommissie van de gemeente Hoorn

